

φαίνεται, όπως αναδείξει αὐτὸν ὕπατον τῶν ἐν Αὐστρία πολιτικῶν ἀνδρῶν, διότι ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ἀνδράσσης ἐκαυχῆθη δημοσίᾳ ὅτι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν δὲν ἤνοιξε βιβλίον. Οἱ τρεῖς Ἀνδράσσαι ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πέστης. Ἄλλ' ἐκεῖ δὲν ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ σπουδάσωσιν. Οὐχ ἦττον ὁ Ἰούλιος ἐφαίνετο ὁ πολυμαθέστατος τῶν φοιτητῶν. Τοσαύτη ἦτον ἡ ἀντιληπτικὴ καὶ ἀφομοιωτικὴ δύναμις τοῦ πνεύματός του! Ἀνέφερε τὰ ὀνόματα πάντων τῶν Λατίνων ποιητῶν, μηδέποτε ἀναγνοῦς οὔτε ἐν διστίχον· ἔκρινε δὲ πάντα τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, μηδέποτε ἀνοίξας σύγγραμμα φιλοσοφικόν.

Ἐξερράγη τέλος ἡ ἐπανάστασις, τῆς ψυχῆ ἦτον ὁ Κοσσοῦθ, ὁ δικηγόρος καὶ ὁ σύμβουλος τῆς οἰκογενείας Ἀνδράσσης. Διὰ τῆς ἐπιρροῆς αὐτοῦ ὁ Ἰούλιος, μόλις ὑπερβᾶς τὸ εἰκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἐξελέχθη κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1847 βουλευτής. Ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἐψήφισε πάντοτε μετὰ τοῦ Κοσσοῦθ. Ἐψήφισεν ἐπομένως μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Οὐγγαρίας· ὅτε δ' ἐξερράγη ὁ πόλεμος, ἡ φιλοπόλεμος ὁρμὴ τοῦ εὐπατρίδου ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Κατ' ἀρχὰς ἡ τύχη τῶν ὄπλων ὑπῆρξε δυσμενῆς τοῖς Μαγιάροις. Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Σέβατ ἡ ἀγύμναστος ἐθνοφυροῦρᾶ ἐτράπη εἰς φυγὴν εὐθὺς μετὰ τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ. Ὁ Ἀνδράσσης κατέβαλεν ἀπεγνωσμένας προσπάθειας, ὅπως συναθροίσῃ τὸ σύνταγμα του. Ἀπεκάλει τοὺς φυγάδας «σωρὸν ἀνάνδρων δούλων», τοὺς ἠπείλει, τοὺς ἰκέτευε, τοὺς ἐκτύπα διὰ τῆς σπάθης καὶ ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ ὄμιλον ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν, περὶ οὓν περισυνήγοντο μικρὸν κατὰ μικρὸν οἱ λοιποὶ ὅτε αἰφνης εἶδε τρέχουσαν ἐπὶ τῆς γείτονος ὁδοῦ ἄμαξαν καὶ ἐν αὐτῇ τὸν δικτάτορα Κοσσοῦθ, φεύγοντα ἐπίσης καὶ κρατοῦντα ἔτι γυμνὸν τὸ ξίφος. «Κρῦψε, τούλάχιστον, τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, ἀνέκραξε σαρκαστικῶς ὁ Ἀνδράσσης. Ἡ αἰχμὴ προέχει τῆς θυρίδος καὶ δύναται νὰ σὲ προδώσῃ εἰς τοὺς ἐχθρούς». Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο εἰκονίζει τὸν ἄνδρα. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν φοβερωτέρων κινδύνων λησμονεῖ τὰ πάντα χάριν εὐφυοῦς σώματος.

Τὴν ἤτταν τῆς Οὐγγαρίας, τὴν συνθηκολογίαν τοῦ Γέργεν ἔμαθεν ὁ Ἀνδράσσης ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐν ταῖς ἐφημερίσι δ' ἀνέγνω τὴν καταδικαὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου τῆς Πέστης καὶ τὸν ἀπαγχονισμόν αὐτοῦ ἐν ὁμοίωματι. Βραδύτερον τὸ βιενναῖον ἀνακτοβούλιον ἐξήτησε παρὰ τῆς Πύλης νὰ παραδώσῃ τοὺς Οὐγγρους πρόσφυγας. Τότε ὁ Ἀνδράσσης κατέφυγεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἐξηκολούθησε ζῶν ὡς ἤρμοζε μεγιστάνι. Ἐν τοῖς περιπάτοις τοῦ Λονδίνου δὲν ὑπῆρχε κομψότερος

ἰππεύς, ἐν τοῖς ἵπποδρομίσι οὐδεὶς ἐστοιχημάτιζε γενναϊότερον καὶ ἐν τοῖς χοροῖς οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτόν. Ἡ πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν Μαγιάρων συμπάθεια ἀντενάκλα ἐπ' αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ καθίστα συμπαθέστερον τὸν ἀγῶνα. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου, ἐνόησεν ὅτι ἡ αὐλή τοῦ Ναπολέοντος Γ' καθίστατο τὸ κέντρον τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους. Αἱ πύλαι τοῦ Κεραμεικοῦ ἦσαν πάντοτε ἀνοικταὶ εἰς τὴν εὐφυῆν καὶ εἰς τὴν χάριν· ταχέως δ' ὁ Οὐγγρος μεγιστάν ἐγένετο οἰκείος τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς. Οὕτως εἰσεχώρησεν εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ θεάτρου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶχε σπουδάσει τὴν ἀνάτονον διαφθορὰν τῆς Τουρκίας. Ἐν Λονδίῳ ἐξετίμησε τὴν ἀξίαν τῆς συμμαχίας τῶν δυτικῶν δυνάμεων. Ἐν Παρισίοις διέγνω τὴν κατὰ τῶν συνθηκῶν τοῦ 1845 χαλκευομένην σκευωρίαν.

Ὅτε ἡ ἀμνηστία ἤνοιξεν εἰς τοὺς Οὐγγρους προγεγραμμένους τὰς πύλας τῆς πατρίδος, ὁ Ἀνδράσσης ἐπαλινοστήσας φέρων ἐφόδια πολυτιμότερα τῆς ἐν τοῖς βιβλίοις ἀποκτωμένους πολυμαθείας καὶ τῆς στενῆς πείρας, ἦν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ τῆς Πέστης. Εἶχε γνωρίσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Εὐρώπης δρώντα πρόσωπα, εἶχε συνειθίσει νὰ ζῆ ἐν εὐρυτέρῳ ὀρίζοντι, καὶ ἡ ὄρασις του εἶχε καταστῆ ὀξυτάτη. Καὶ ὁ Καβούρ, ὡς ὁ Ἀνδράσσης, εἶχε παιδευθῆ πολιτικῶς ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ· ὁ δὲ Βίσμαρκ τὰς τύχας τῆς Πρωσσίας ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ, ἀφοῦ ἐσπουδάσε τὴν μεγάλην πολιτικὴν ἐν Πετροπόλει, ἐν Βιέννῃ, ἐν Παρισίοις. Σήμερον δυστυχῶς ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ κομματαρχῶν οὐδεὶς ἐπαιδεύθη ἐν τοιαύτῃ σχολῇ· πάντες δ' εἶναι τρόφιμοι τοῦ κοινοβουλευτικοῦ θηριοτροφείου.

Ἐπανελθὼν εἰς Πέστην ὁ Ἀνδράσσης συνέδηθη στενότητα μετὰ τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἦτο τότε ὁ ἀληθὴς δικτάτωρ τῆς Οὐγγαρίας, μετὰ τοῦ Φραγκίσκου Δέακ. Ὁ Δέακ ἐγοητεύθη καὶ ἐνόησεν εὐθὺς τὴν χρησιμότητα συμμάχου, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἀριστοκρατικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ ἄδύτα τῆς αὐλῆς καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μεσάζων μεταξὺ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς δυναστείας τῶν Ἀβσβούργων. Ὁ Ἀνδράσσης ὑπερμάχησεν ἐκθύμως τοῦ προγράμματος τούτου· οἱ δὲ λόγοι του ἐν τῇ οὐγγρικῇ Διαίτη ἀπὸ τοῦ 1860 ἄχρι τοῦ 1867, ὅτε ἐνεκαινίσθη ὁ διασμός, εὔρον ἡχῶ ἐν τῇ χώρᾳ. Ὁ Δέακ, συνδιαλεγόμενός ποτε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀπεκάλεσε τὸν Ἀνδράσσην «ἀνδρα θεόπεμπτον»· τὸ ἐπίθετον δὲ τοῦτο ἐπανελάβε μετὰ μικρὸν ὅλη ἡ Οὐγγαρία. Ὅτε ἐσηματίσθη τὸ πρῶτον οὐγγρικὸν ὑπουργεῖον, πρόεδρος αὐτοῦ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ διορισθῆ ἄλλος, ἢ ὁ Ἀνδράσσης. Σπανίως ἡ φύσις ἐμόρφωσε

ἄνδρα ἀντέχοντα ἐρρωμενέστερον εἰς τὰς περιπε-
ταίας τοῦ πολιτικοῦ βίου. Δι' ἀποτυχίαι ἐν τῇ
ψυχῇ αὐτοῦ δὲν γεννωσάι μνησικακίαν ἢ λύπην·
ἐκ πάσης δὲ δοκιμασίας διασώζει ἀλώβητον
μίαν καὶ μόνην πίστιν, τὴν ἐφ' ἑαυτόν. Περὶ τῆς
ἐπαύριον ἀδιαφορεῖ ὡς λάτρις τοῦ πεπρωμένου.
Εἶναι πάντοτε ὁ αὐτὸς, πάντοτε ἄσωτος, πάν-
τοτε εὐθυμος, πάντοτε φιλοσκόμμων, πάντοτε
στερεότυπον ἔχων μειδιάμα ἐπὶ τοῦ χεῖλους,
πάντοτε μέγας κατακτητῆς γυναικῶν, πάντοτε
δημοφιλῆς καὶ ἐπὶ πᾶσι πάντοτε Μαγιάρος, του-
τέστι κεκαλυμμένος ὑπὸ χρυσῶν κοσμημάτων,
τριχάπτων καὶ μύρων. Ὡς Οὐγγρος πρωθυπουρ-
γὸς ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰς νεανικὰς αὐτοῦ ἐξεις.
Ἐρεῦρε νέον τρόπον κτενίσματος, ὃν παρεδέχθη
πᾶσα ἡ μαγιαρική νεολαία. ἤπτον ἀνεγνωρισμέ-
νος διδάσκαλος πάσης φιλοκαλίας καὶ βασιλεὺς
τοῦ συρμού. ἤλλαξε τρεῖς τῆς ἡμέρας ἱματι-
σμόν καὶ ἀνά πᾶσαν ἐσπέραν ἐνεφανίζετο εἰς
τὸν περίπατον ὀδηγῶν κομψότατον δίφρον. Ταυ-
τοχρόνως διέθρυπτε τὴν ἐθνικὴν φιλαυτίαν διὰ
τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐθνοφυραῆς, παρεχώ-
ρει σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, ἐδημιούργει συμ-
φέροντα καὶ προσήλου αὐτὰ εἰς ἐκυτόν, ἐρρυσμο-
τόμει τὴν Πέστην, ἀπεχωρίζετο, οὐ μόνον τοῦ
Λονουά, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἦναι «ὑπουργὸς τῶν
ἐλλειμμάτων», ἀλλὰ καὶ τοῦ Δέακ, ἐνοχοποιεῖ
τοὺς ἐπαναστάτας τοῦ 1848, ἀνεχαίτιζε τοὺς
συντηρητικούς καὶ συνεμάχει μετὰ τοῦ ἀριστε-
ροῦ κέντρου, ἀποτελουμένου ἐξ ἀφωσιωμένων ὀ-
παδῶν τοῦ θεοπέμπτου ἀνδρός. Ὁ λαὸς ἐμέ-
θυεν ἐκ πομπῆς, ἐκ πολυτελείας, ἐξ ἐθνικῶν
προλήψεων, ἐκ πανηγυρισμῶν ἡμιεπισίμων φύλ-
λων.

Ὃτε ὁ Ἀνδράσσης ἐκλήθη εἰς Βιέννην, ὅπως
διαδεχθῆ τὸν Βάϋστ, ἡ Οὐγγαρία ὄλη ἀνέπειψε
κραυγὴν χαρᾶς. Ἐνόμιζεν ὅτι ἀπῆρχετο αὐτῇ
ἡ ἰδία νὰ κυβερνήσῃ τὴν Αὐστρίαν, ἐν τῷ προ-
σώπῳ τοῦ προσφιλεστάτου τῶν υἱῶν τῆς. Εἰς
μόνος ἀνὴρ, ὁ βαρῶνος Κέτθος, ἐτόλμησε νὰ
γράψῃ εἰς τὸ λεύκωμα τοῦ Ἀνδράσσης «Ἡ φι-
λοδοξία σου ἐκορέσθη. Ἴδου σὲ ὑπουργὸν τῶν ἐ-
ξωτερικῶν. Ἀλλ' ἀφαιροῦντές σε ἐκ τοῦ ἐδά-
φους τῆς πατρίδος σὲ μεταβάλλουσιν εἰς δένδρον
τῶν Χριστουγέννων. Ὁὰ κοσμηθῆς διὰ ταινιῶν,
θὰ φορέσῃς ὄλα τὰ παράσημα τοῦ κόσμου, ἀλλ'
ὡς τὰ δένδρα τῶν Χριστουγέννων δὲν θὰ ἔχῃς
πλέον ρίζας».

Ἡ στιγμή ἦτον δυσχερεστάτη. Ὁ Βάϋστ ἀν-
τεπροσώπευε, τὴν πολιτικὴν, ἥτις εἶχε τὴν θέ-
λησιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν δύναμιν νὰ ζητήσῃ
ἐκδικήσιν ἐπὶ τῇ ἡττῇ τῆς Σαδόβας. Ὃτε ἐξερέ-
ράγη ὁ πόλεμος τοῦ 1870, ὁ Βάϋστ ἠθέλησε νὰ
ἐκστρατεύσῃ μετὰ τῶν Γάλλων κατὰ τῶν Πρώσ-
σων. Ὁ Ἀνδράσσης ἀντέστη καὶ ἡ πανολεθρία
τοῦ Σεδὰν ἐδικαίωσε τὰς προρρήσεις του. Ἐκ-
τότε ὁ Βίσμαρκ ὤφειλεν αὐτῷ εὐγνωμοσύνην καὶ

ἐν τῇ διανοίᾳ του ὠρίζεν αὐτόν ὡς τὸν μέλλοντα
ἀρχικαγκελάριον τῆς ἀστροσυγκριτικῆς μοναρχίας.
Ὃτε ἐν ἔτει 1871 ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος
Ἰωσήφ ἀπῆλθεν μετὰ μόνου τοῦ Βάϋστ εἰς Γα-
στάιν, ὁ αὐτοκράτωρ Γουλλιέλμος καὶ ὁ Βί-
σμαρκ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσωσι
καὶ τὸν Ἀνδράσσην. Ὁ Ἀνδράσσης ἦτον ὁ ἀν-
θρωπος τοῦ Βίσμαρκ. Μετὰ τὸ 1870, ἡ Αὐ-
στρία, ὅπως προλάβῃ τὸν ἐναγκαλισμὸν τῆς
Γερμανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, ἐξ οὐ θ' ἀπεπνί-
γετο, ἦτον ἠναγκασμένη νὰ συναχθῆ μετ' αὐ-
τῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγένετο ὑπουργὸς
τῶν ἐξωτερικῶν ὁ Ἀνδράσσης. Ἀλλ' ἡ τριπλῆ
συμμαχία ἐκυφορήθη ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Βί-
σμαρκ· οὗτος δὲ μετέθεσε τὸ κέντρον τῆς βαρύ-
τητος ἐν Αὐστροουγγαρία πρὸς ἀνατολάς, ὠθή-
σας τὰ αὐστριακὰ στρατεύματα εἰς Βοσνίαν καὶ
Ἑρζεγοβίαν. Ἡ νέα αὕτη πολιτικὴ ἐξέθεσε
τὸν Ἀνδράσσην εἰς δορυμνάτας κατακρίσεις.
Κατηγορήθη ὡς ἐγκαταλιπὼν τὰς φιλοτουρκι-
κὰς παραδόσεις τῆς Βιέννης καὶ τῆς Πέστης, ὡς
ἐξυπηρετῶν τὰ σχέδια τῶν Σλάβων. Ἀλλ' ὁ
Ἀνδράσσης ὠνειροπόλοι ἐπὲρ τῆς πατρίδος του
νέον εὐρύτερον μέλλον. ἤπτο βέβαιος περὶ τῆς
εὐνοίας τοῦ αὐτοκράτορος καὶ περὶ τῆς ὑποστη-
ρίξεως τῆς Γερμανίας· καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο
νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον του. Ἀλλὰ μήπως
πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ προφητεία τοῦ
Κέτθος; Μήπως πράγματι τὸ δένδρον τῶν Χρι-
στουγέννων δὲν ἔχει ρίζας;¹

ΤΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ «Ἡ ΩΡΑΙΑ ΕΛΛΑΣ»

Ὁ χαρίεις καὶ εὐτράπελος μυθιστοριογράφος
Paul de Cock, εἶχεν ἀείποτε εὐθυμον τὸν χα-
ρακτῆρα, τὴν πρώτην δὲ φοράν καθ' ἣν ἐφάνη
εἰς τοὺς οἰκείους του μελαγχολικὸς καὶ σύνους
ἦτο ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν
του, ἀφοῦ εἶδεν ἐξω καταρριπτομένης ἔνθεν καὶ
ἐνθεν τὰς οἰκίας, καὶ ἐξαφανιζομένην ἀπὸ τοῦ
προσώπου τῆς γῆς μίαν τῶν ἐδῶν τῶν Παρισίων,
ἣν καθ' ἐκάστην διήρχετο ἐπὶ πολλὰ τοῦ βίου
του ἔτη. ἤπτο τότε ἡ δευτέρα αὐτοκρατορία ἐν
τῇ ἀκμῇ καὶ τῇ μέθῃ αὐτῆς, ὁ δὲ ρέκτης τῶν
Παρισίων νομάρχης, ὁ ἀνακαινιστῆς Haussmann,
κατέρριπτεν ἀφειδίως διὰ τοῦ πελέκειος ὀλοκλή-
ρους συνοικίας ὅπως χαράξῃ νέας, εὐρείας καὶ
εὐθείας λεωφόρους, καὶ δώσῃ νέαν ὄψιν εἰς τὰς
συνοικίας τῆς Ἰασπώδου τοῦ Βοαλῶ Λουθηκίας.
Ὁ ἀγαθὸς γέρον, ὁ μετὰ ἀνακρεοντείου φαι-
δρότητος σατυρίας τὰς γλυκυτέρας τῆς ἀνθρω-
πίνης φύσεως ἀδυναμίας, ἔμεινεν ἀπαθῆς καὶ ἡ-
ρεμὸς εἰς ἀπάσας τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς, αἰ-
τινες μετὰ πυρετώδους μανίας καὶ καταπλη-
κτικῆς ταχύτητος ἐξελίссοντο ἐνώπιόν του. Οὔτε
ἡ πτώσις τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ μετ'
αὐτὴν ἡ ἀνίδρυσις τῆς δημοκρατίας, οὔτε ἡ ὑπὸ